

Наш вопыт па працы ў вёсцы.

Комсамол Калініншчыны на вызаў Воршы адказвае і выклікае Гомель.

— Паласа практычнага будаўніцтва соцыялізму, у якую ўступіў СССР, ставіць перад комсалам, як асноўную задачу, выхаваньне маладой і сялянскай моладзі на аснове яе практычнага ўдзелу ў соцыялістычным будаўніцтве.

— Ажыўленьне комсалаўскай працы не мажліва без увязкі асноўных задач соцыялістычнага будаўніцтва са штодзённымі інтарэсамі моладзі (3 пастанову VII-га зьезду Усе ЛКСМ).

„Камінары“

Не пралушчаць нічога міма рук ячэйкі. Паставілі дравяны сарай ля школы. Вырублілі сажань дроў для хаты-чытальні. Ячэйкай чысьцім трубы ў школе, на атрыманы грошы купілі шафу. Трымаем хату-чытальню на ўласныя сродкі. Гарманісты з намі.

Розныя бываюць людзі, але і розныя ячэйкі. Гліньская ячэйка, што ў Чарыкаўскім раёне, мае асаблівае натхненне да гаспадарчае працы. Яна не прапушчае нічога міма сваіх рук, і школы не пахваляцца сваёй гаспадарча-грамадскай працай. Для яе гэта звычайна.

У вёсцы пабудавана школа. Каля школы трэба паставіць сарай для дроў. Сакратар ячэйкі пагутарыў з сельсаветам, абаварыў пытаньне на сходзе ячэйкі, парашылі суботнікам паставіць. І паставілі. Высыпалі ўсю ячэйкай і хутка на больш чымся за некалькі гады справіліся. Атрымалі 3 рублі, грошы пусьцілі на выніску газэт і паперу.

Прышла вясень. Пара забяспечыць хату-чытальню апапам. Абаварылі на сходзе ячэйкі, разьмеркавалі каму вырабіць, каму даставіць.

Даставілі сажань дроў. На будыні ў сельсавете, ні ў фальдшарскім пункце ні адзінай плашкі дроў. Спрачаліся, але ўступілі дроў ім. На замораць-жа ў фальдшарскім пункце.

Два гады сялянне зьбіраліся накрыць навес пажарнай дружны. Зьбіраліся, а сабрацца і не сабраліся. Ячэйка выносіць паставіць: сіламі ячэйкі накрыць навес. Запаліліся салама, 30 комсалаўцаў на аднаму кулю і годзе... Працавалі аж ням дзён... кажа сакратар ячэйкі. А сільне не раз пагутарылі: «Во комсалаўцы, мы два гады, а яны ўраз, што ні ёсьць «культсаломцы»... «За словам культу саломцы тут хавалася не насмешка, а пашана да маладых гаспадароў».

А Гайнскую ячэйку — комсалаўцаў ня толькі «культсаломцамі» абаві, а камінары, дзкі не абраціцца. Адпусьціў РВК 5 рублёў школе на ачыстку камінаў у працягу году. На дагаворы з сельсаветам абавязак камінара ўзяў на сябе комсалаўца, вылучаны ячэйкай, а чысьціць будзе ўся ячэйка на чарзе. На атрыманы 4 рублі купілі шафу для хаты-чытальні. Гэта ня ўсе.

Можна пералічыць шэраг прыкладаў з асобных гаспадарак комсалаўцаў. Ёсьць яшчэ ў вёсцы хата-чытальня. Карыстаюцца ёю ўсе, а хто ўзду на сябе клопаты апараты, забясьпячаюць апапам? Ячэйка! У мінулым годзе КСУ адпусьціў 8 рублёў, сёлета ўсе самі, а палоні па два рублі ў месяц.

У сучасны момант, сетка прафэхнічных навучальных устаноў БССР на вучэцкую МББ малоецца ў наступным выглядзе:

Існуюць 4 школы вучэцтва (у Менску, Віцебску, Полацку і Оршы), з якіх адна — Полацкая пудзёўскай спецыяльнасьці, астатнія — агульнае. Агульны лік вучаўцаў ўсіх гэтых школаў — 418.

Курс рабочага вучэцтва маюцца ў Воршы і Менску, з агульным лікам вучаўцаў 53 чалавекі.

Аб далейшым нашэрваньні гэтай сеткі пачаў што гаварыць на прыходзіцца, наколькі ня ўсе выпускнікі ўжо існуючых школ маюць у перспектыве забясьпечаньне працай. Справа ў тым, што ў сучасны момант на Беларусі не адчуваецца вострай патрэбы ў рабочай сіле гэтых спецыяльнасьці. Можна спадзявацца, што ў далейшым, з разьвіцьцём прамысловасьці і індустрыялізацыі БССР патрэбна ў кваліфікаванай рабочай сіле, выпускнае школах вучэцтва, значна павялічыцца. Ва ўсім разе нават цяпер выпускнікі школ, якія не знаходзяць працу ў БССР, хутка змогуць знайсці яе пры сваім жадаўні выехаць з Беларусі ў другія мясцовасьці.

Заместа 4-х, у 2 з пал. гады Пасьпыхавецкі па школах вучэцтва

З ліквідуцы ячэйка зрабіла сапраўдную школу сялянскай моладзі. Утвораны дзьве групы. Вучацца больш 50 чалавек, да 30 чал комсалаўцаў. Выкладаюцца арытмыка, белмова, гісторыя Беларусі і грамадазнаўства.

Мала, але правалі за зіму чатыры веча-ры са спектаклямі.

У другі раз гуляе пасля школы. Быў у ячэйкі комсалаўца-гарманіста, яго выключылі, але ён прызнае сваю памылку і хоча ізноў ўступіць. Для ячэйкі і пасля выключэння неадмаўляўся ніколі паіграць.

Усе гэта праца апошняга году. Зразумела чаму за гэты-ж час ячэйка вырасла на 15 чалавек. Асабліва характэрным і цікавым зьяўляецца тое, што і півары тут таксама ўчапіліся за канкрэтную справу. Мінулым летам на дагаворнасьці з агропаліт півары заклалі ў сябе да 35 паказальных градаў. Ячэйка ў вёсцы карыстаецца аўтарытэтам. Ёсьць зразумела некалькі дражных комсалаўцаў — дабаўляе сакратар.

Ён больш скромны. Быў ён пастухом у часе ўступленьня ў комсалаў. Два гады, а цяпер ён сакратар ячэйкі і старшыня сельсавету.

С. С.

Чаго нехапае? (Мсьціслаў)

Невядзілі ў нас лічы, і часам здаецца невялікай і праробленай праца. На горад адпущаны 4 бронь-пайкі. Усе выкарыстаны.

Было 12 месц па броні. Усе запоўнены. Сярод моладзі адчувалася беспрацоўе.

Мы паставілі пытаньне перад сама-тужнікі таварыствам аб прыёме пад-росткаў.

Саматужнікі зразумелі і лік рабочых пад-росткаў павялічыўся.

Праўда, цяпер пасля пазбаўленьня некаторых саматужнікаў права галасу, прыкмятаецца некалькі трымаць пад-росткаў.

Усю рабочую моладзь уцягнулі ў ВШРМ, політшколу і абслугоўваем комсалаўскім клубам.

Г. С.

Арганізавалі ко-опэратыў

Вёска Мокрае 25 вярст ад цэнтру раёну — дадэкі куток Калінінскай акругі ад коопэрацыі і то 12 вёрст з гакам будзе... Газета — сьвежэе слова ня хутка даходзіць у гэтую вёску. За газетай, за запалкамі і за другімі абыходнымі рэчамі сьляніству трэба было дадэка хадзіць, а калі некалі і пазычаць у больш заможных, пры пасьлівых...

У пачатку 1926 году комсалаўская ячэйка распачала стадыю працу спрод сьляніства на арганізацыі коопэратыў.

Першыя крокі.

На сходах сьляніства ў працягу некалькіх месяцаў са ўсёй упартасьцю ячэйка ставіла пытаньне арганізацыі коопэратыў.

Праз некаторы час сьляніства патры-мала гэтую думку, вызначыўшы на сходах сьляні сьляністых комсалаўцаў па зборы ўступных паёў. Задача гэтага спра-вы, недох патрэбнай колькасьці пай-чыкаў, амаль-што не загубіў, арганізацыі коопэратыў. Значна дапамог у арганізацыі коопэратыў К.С.У., закладшы на іх будзённае сьляніства. Сьляніства некалькі разоў унаўважвала комсалаўцаў па паземкам у Акруговы сельсагаспадарчы Саюз па пытаньні адчынення коопэратыў.

Пасьля ўсіх адчыненняў, ко-опэратыў быў адчынены. Комсалаўская ячэйка пераважнаю большасьцю сваіх таварышчых мела ў праўленьні ко-опэратыў, а ў цэлым ячэйка комсалаўцаў зьяўляецца першым пайчыкам.

Як самастойную адзінку гэты коопэратыў ліквідавалі зьліўшы з коопэратывам за 12 вёрст ад Мокрага.

Насельніцтва арганізацыі коопэратыў здаловена і ячэйка ў значнай меры падняла свой аўтарытэт на канкрэтнай справе ў вачох сьляніства.

П. Д.

Ячэйка на балоце

Па воддалі ад Юр'віцкай вёскі Мла-славіцкага раёну ўжо другі год пракап-ваецца вялізны канал на мэлярацыі балога (магістраль імя Чарыкава), а не-далека ад Юр'віцкага пасёлку маецца вялізная плошча-балога.

Гледзячы на справу мэлярацыі сусед-ніх вёсак, зайдосна стала ячэйцы: чаму гэта нам нельга ўзяцца за гэтую справу. 3 надыходам вясны, ячэйка паставіла пытаньне на сходзе аб паважнасьці мэля-рацыі прац і канкрэтных задач ячэйкі.

Ухвалялі: паставіць задачай популя-рызацыю спрод сьляніства карысьці асу-шаных балога і другога — арганізацыі мэ-лярацыі таварыства ў Юр'віцкім пасёлку, абавязаны запісацца ўсіх ком-салаўцаў у яго і кожнаму таварышу было даручана завербаваць 5-7 чал. у таварыства.

Некалькі разоў ставілася гэтае пы-таньне на сходах сьляні, адзін час дзкі і сьляні не жадаў, але гэтага ячэйка ня спужалася. На адзін са сходаў сьляніства запрасілі тэхніка з Інуцкага каналу імя Чарыкава. З гэтага часу ў сьляніства павялілася больш веры да гэтых справах.

Комсалаўцы сваю паставу выканалі поўнасьцю запісаўшыся ў таварыства, часткай бацькоў уцягнулі і некалькі ча-ладек завербаваў.

Хто рэжыме, а хто рэжа

Ня так даўно Верамеўскай вёсцы быў адпущаны лес мясцовае значнасьці. Некаторыя і думалі, ну калі мясцовай значнасьці, значыцца і мы хлопцы то-ж мясцовыя.

«Рэж, — чаго сароміцца».

Вядома рэч, па сьнягу хадзіць ня вельмі прыемна, хоць і сьнег невялікі, але лепш на печы паляжаць...

Такім чынам Верамеўскае сьляніства адмовілася пільнаваць свой лес. Началіся самачынным парубкі. Каму — некаму ў пачы няспячкі... Вядома мал рэч «тур-буюцца» за мясцовы лес. Густа парос, кажучы некаторыя, расчысьціць трэба...

Абаварваючы на сходзе комсалаў-скай ячэйкі пытаньне рэжыму эканоміі,

М. Пакарскі.

Конкрэтнае кіраўніцтва. (Мсьціслаў)

Па справядзачы Асмолавіцкай ячэйкі хадзена дзяржавы коопэраваць у вы-пачы тэрмін усіх комсалаўцаў. Тут-жа паралі дагаварыцца з коопэратывам аб дачы комсалаўцаў працы па ізоўе, для ўлісьня імі паёў, па вопыту другіх ячэй.

Па дзяржавы РВ у некаторых ячэй-ках абаварана пытаньне аб ўдзе ў ко-опэрацыі і коопэрацыянай прапагандае. Ячэйкамі вызначані квалітэты тэрмін коопэрававаньня. Пустаская ячэйка ко-опэраваць ўжо цалком, а ячэйка скла-даецца з 15 комсалаўцаў, з іх толькі адзін сярэднік, тры парабкі, 11 бед-някоў.

Сам коопэратыў арганізаваны па іні-цыятыве ячэйкі ў 1926 г. Ячэйка мае двух комсалаўцаў у праўленьні дама-гаецца паліпшэньня асартыменту тавару.

РВ дамагаецца перад РАЙЗА аб вы-лучэньні палосак для ВШСМ. Праведзепа нарада загадкаў ВШСМ і кіраўнікоў політчытка.

Пасьля некалькіх інфармацыяў з месц вылучаны таварыш на прыкладах заслу-ханых інфармацыяў высьветліў далейшыя задачы.

Вучыня ВШСМ даручаны грамадзян абавязкі: адзін прымаваць да наслідзін-нну сельсавету, другому даручана вы-бука паднішчыкаў на газеты і інш. Мы капчаткова адмовіліся ад казённых «уз-мацніць, паглыбіць і пашы-рыць».

С.

Яз.

У пачатку, палічвалася ўсёго 15 ся-роў, а цяпер уся вёска да аднага два-сябры мэлярацыянага таварыства.

Ну што-ж запісацца дзкі амалгі ў т-а як сьпіра дашла, што патрэбна ў с-лоты ісьці, дзкі некаторы і хвосць пры-ціснулі, кажучы — «паглядзім, як люд-рабіць будучы, а тады і мы»...

Ячэйка арганізавана ў запатамы вы-шла на працу, а за ёй пашлі і сьляне. Работа пашла. К вясені прарылі 400 саж. каналу, частку балога асушылі, але някульціравалі. Кульціроўку т-ва наменіла праводзіць з вясны, гэта ўжо лягчэй і ахвотней будзе рабіцца — кажучы сьляне.

Пабудаван вытворчы плян працы мэ-лярацыянага таварыства. А цяпер працу сельса-гаспадарчы гурток, дзе разгарнуў-ным ухілам, наведваньне добрае, усяго 3 гурток 23 чалавекі.

Комсалаўцаў другой вёскі ячэйкі абавязала праводзіць працу ў суседній мэлярацыянаым т-ве, яны арганізавалі сельса-гаспадарчы гурток, дзе разгарнуў-стадыю працу. Пракапалі канал, агура-праз дарогу, ну што-ж мост, пабудавані ячэйкай, не пашмаўся ішчэ, сьляніства ездзіць, а далей... Вядома рэч — ня вечны Гэта ня ўсе, а цяпер разгарнулі працу на арганізацыі коопэратыў, на вербаваў-шы 40 пайчыкаў.

Галайдзін.

стали думаць, які канкрэтна крыніш удзе ў гэтай справе ў сябе на месяц, акурат уперліся ў пытаньне леса мясцо-вай значнасьці «Верамеўскай вёскі».

Парашылі: 1) апаваціць барацьбу са зьляніствамі-паруб-2) павялічыць ахо-ву лесу паліт ячэй-кай па чарзе,

У хуткім часе комсалаўцы знаш-парублены лес, прас сельсавет прыцяг-нулі да адканасьці парубчыкаў.

А зараз наладжана варты комсалаў-цаў. Усё гэта за ячэйкай і беспаргійна-сьляніства пачынае сьідэрачны лес.

Ячэйка зразумела задачу рэжыму эканоміі на канкрэтнай справе.

М. Пакарскі.

Так не зьбярэш, а гэтак не разгоніш (Мясцічка Краснаполье)

Масавая эканомічная праца ране-складалася з таго, што мы адзін раз-два месцы праводзілі сходы рабочай мо-ладзі. Цікавіць пытаньне моладзі, ад-ле не, заўсёды рабіўся даклад і на гэты расходуліся.

Цяпер мы злучылі падбор цікава-пытаньняў на сходы ў усюліцельныя моманты пасьля сходаў.

Да апошняга сходу мы падрыхтавалі добрую ўспуную газету, спортыўстужэн-не, докляматы, а напасьлядак — «Скві-гульні». Галоўнае, што ўсе нумары пад-рыхтаваны сіламі самой рабочай моладзі.

Лесаў.

Перацягнулі (Хоцімск)

Хоцімскай арцель «Зорка» існуе 1918 году. Дзкіні шлях прайшла арцель за гэтыя гады, і вось, вясеньню 1925 арцель відавочна распалоса на два дз-геры. Палова арцелі неадступна патрэб-вала разьдзелу на палоскі. Другая частка адставілаа колектыўнасьці гаспадары Комсалаўцы (іх усёго двое) пачалі шу-каць. Дагукаліся да мясцовых ворганаў Улады і з іх дапамогай не дапусьцілі раз-біўкі арцелі на палоскі. Прышлось інак-шэ чынь адну сім'ю. А цяпер у арцель адлучаны ўвесь жыць і мёртвы іванскі арганізаваны колектыўны збыт мясцова-прадуктаў. Комсалаўцы перацягнулі і на-пале колектыўнаму з аднаго боку і дру-гай уласнасьці з другога. Песінаў.

С.

С.

С.

С.

С.

С.

С.

С.

Дармовы дадатак да газэты „ЧЫРВОНАЯ ЗЬМЕНА“.

БЕРАЖЫ ЛЕС

Матар'ял у дапамогу правядзеньню камсамольскімі ячэйкамі кампаніі „ДЗЕНЬ ЛЕСУ“.

Замацаваць у „Дзень лесу“ у моладзі наханьне да лесу, навучыць правільна карыстацца ім-- наша галоўная задача!

ЯК ОРГАНІЗАВАЦЬ І ПРАВЕСЬЦІ „ДЗЕНЬ ЛЕСУ“.

Організацыйная частка.

На падставе і палажэньняў мінулых год, у акруговых цэнтрах ствараюцца акруговыя камісіі, а ў раёнах—раённыя па правядзеньню „Дню Лесу“, у абавязкі якіх уваходзіць:

Вызначэньне дакладнага тэрміну правядзеньня кампаніі „Дзень Лесу“, у межах прылягае цэнтральнай камісіі арыентырочнага тэрміну а сярэдзіны красавіка да сярэдзіны мая.

Складаньне плянаў правядзеньня „Дню Лесу“ (выбар месца, разьбіўка, пляныроўка, падрыхтоўка і вытоў пасадачнага і пасейнага матар'ялу, інструмантаў і г. д.).

Вучоў біраўнікоў актыўна і свачасова дакладнае разьмеркаваньне абавязкаў і заданьняў паміж імі.

Пастаўка дакладнага вучоў і справадзеньня аб правядзеньнях работ «што «роблепа», колькі страчана сродкаў, колькасьць удзельнікаў і г. д.

Агітацыйна-прапагандыцкая частка.

Агітацыйна-прапагандыцкая частка па-

вінна быць асноўным момантам кампаніі „Дзень Лесу“.

У шырокім высвятленьні значэньня і зьместу кампаніі „Дзень Лесу“ у мясцовым і цэнтральным друку, выданьне популярных брашураў, лістовак, лянучак, выпуску бюлетэняў, дэўнаў і г. д.

У пастаўку дакладу, лекцыяў, правядзеньня гутарак у ячэйках ЛКСМБ, школах, хатах-чытальнях, на сходах і г. д.

У арганізацыі экскурсыяў у лясныя дачы, пітомнікі, вечароў лесу, умацаваньні і разьвіцьці маючыхся лясоў і популярызацыі іх таварыства.

Вытворчая частка.

Асноўная праца ў гэтай частцы павінна заключана:

У замацаваньні вынікаў мінулых гадоў (паўнаўнае незакончаных пасадак, клопаты аб ахове праведзеных работ, агароджваньне іх і г. д.)

Ва ўвядзеньні плянавасьці працы, разьлічанай на шэраг гадоў.

У правядзеньні работ практычнага характару і, галоўным чынам, у лясох мясцовага значэньня.

У закладцы драўляных і пладоўных пітомнікаў пры школах прывядзеньні ў пара па існуючых.

парод, а таксама вытоптаваліся ўсходы хвойных, у выніку чаго стварыліся вялізарны незалежныя плошчы. У сучасны момант лес прыводзіцца у парадак. Пры эксплятацыі гадавых дэлянак, у першую чаргу ідуць на сячэньне лясы напасаваныя пажарамі, карэдамі. Прыбіраецца сухастой, валеж. Разам з эксплятацыяй хуткарастучага лесу выдзецца ачыстка астаткаў ад загатоўкаў. Лясыныцы прымаюць захады да ўрэгуляваньня пасьбы скаціны, да стварэньня ўмоў пасьпешнага натуральнага аднаўленьня.

Ахова лясоў.

Ахова лясоў да ўсіх лясанарушэньняў, ад пажараў і для нагляданьня за зьніжэньнем усялякіх шкоднаў лясоў ўскладвацца на лясоўную варту. Кожны ляснік і аб'яццк, сумленна выконваючы свой доўг перад Рэспублікай, абавязаны, як часавыя на варце, энэргічна змагацца з самавольнымі парубкамі і кражамі лесу. Служба лясоўнай варты цяжка, адказная і, нярэдка, небясьпечная. На вялікі жал, несьведомыя грамадзяне большай часткай варожа адносіцца да лясоўнай варты, асабліва тады, калі яны пачэсна выконваюць свой абавязак. Кожны свядомы грамадзянін нашай рабоча-сялянскай рэспублікі абавязан усмерца садзейнічаць лясоўнай варце ў ле цяжкай працы, памятуючы аб тым, што лясоўная варта захоўвае мясцовыя ўсіх прадоў-

Неадноўленьня плошчы

Безнадзейных да натуральнага аднаўленьня вырубак і пустаўроў у сучасны момант лічыцца звыш 80 тысяч гектараў. Гэтая агромністая плошча патрабуе безадкладнага аднаўленьня шляхам штучных работ і пасеваў, бо інакш уся яна так і будзе заставацца без усялякай карысьці для лясоўнага гаспадаркі і прадоўнага сыляства.

Пасадак і пасей лясоў

На тых плошчах, дзе натуральнае аднаўленьне безнадзейнае, трэба рабіць пасады ці пасей. Для атрыманьня пасейнага і пасадачнага матар'ялу неабходна сабраць драўлянае насенне, закладваць пітомнікі. З гэтай справой, якая называецца лесакультурай, павінна быць апазнана, як лясоўная варта, так і сыляства, атрымаўшы лясы мясцовага значэньня.

Значэньне лесакультуры

Неабходнасьць культуры і значэньне іх, у асаблівасьці для Беларусі, яснае. Закультываваць пустаўры, вырубкі—значыць вырашыць вялікую і цяжкую лясоўную задачу, якая патрабуе, як значных грашовых сродкаў, так і доўгага часу. „Дзень Лесу“ і павінна дапамагчы Дзяржаве ў гэтай справе.

Догляд за лесам

За лесам трэба стала наглядзець і даглядаць, каб ён лепш і хутчэй рос. Гэты догляд у лясоўнага гаспадаркі бывае трыкака роду: працэнтка, прапражваньне і прахадныя рубкі.

У густых маладняках да 20 гадовага ўзросту робіць працэнткі, шляхам удаленьня адстаўшых у росьце і менш каштоўных дрэў, каб даць магчымасьць больш моцным дрэвам свабодней расьці: ва ўзросьце ад 20 да 40 год робіць прапражваньні, у гэтым выпадку вынічаюцца ў густых пушчах больш слабыя «экзампліры», для паліпшэньня росту больш моцных дрэў. Тут-жа і выпятваецца і прыбытак, і карысьць насельніцтву таму, што атрымаўцацца драўняны матар'ял і жаркі. Нарэшце, ва ўзросьце ад 40 год і старэй робіць прахадныя рубкі, з мэтай зьнішчэньня прыгнечаных і хворых дрэў і абароны здаровых дрэў.

Санітарнае і гігіенічнае значэньне разьвіцьця зялені ў гарадох і мястэчках

З разьвіцьцём прамысловасьці і культурнага жыцьця краіны, насельніцтва гарадоў хутка расьце, захапляючы ўсё большую і большую тэрыторыю. Правімернае павялічэньне насельніцтва гораду, гу-

стага мяшчаньняў, адсутнасьць зялені—усё гэта служыць прычынай узьнікненьня розных хвароб.

Пыльнае паветра гарадзкіх вуліц трымае ў сабе аграмадную колькасьць шкодных бактэрыяў: сухотаў, халеры, тифу, сьбірскай язы і інш.

Стратэгічнае значэньне лесу

У далёкім мінулым лясы зьяўляліся вельмі важным спосабам аховы краіны ад ворагаў. У гісторыі войнаў лясы адгрывалі не апошняе ролю (Тульскія зяскі). Імпэрыялістычная і грамадзянская бойка шмат чаго ўзялі ад лясоў.

Становішча гарадзкіх насаджэньняў

За час войны і рэвалюцыі гарадзкія насаджэньні вельмі пастрадалі ад беспарадкавых, а часам валадзейскіх парубак, адсутнасьці догляду за імі і інш.

Да гэтага часу існуючыя паркувы гаспадаркі ня прыведзены ў парадак. Што датычыцца дабрабыту рабочых акраін, дзе асабліва адчуваецца недахоп зялені, дык цяпер на гэта павінна быць звернута асабліва ўвага і кампанія „Дзень Лесу“ павінна пакласьці моцны фундамэнт для стварэньня прыгарадных зялёных гаёў.

Мерапрыемствы савецкай улады.

З прычыны важнага значэньня лясоўнага гаспадаркі ў Беларусі і эканамічнага жыцьця краіны наогул і сылянскай гаспадаркі ў асаблівасьці, Савецкая ўлада ўдзяляе яму значную ўвагу. У мэтах лепшай арганізацыі дзяржаўнай лясоўнага гаспадаркі, аблічэньне атрыманьня сыляствам драўніны і прыліпненьня яго да выдзеньня лясоўнага гаспадаркі, дзяржаўны лясоўны фонд падзелены на лясы дзяржаўнага і мясцовага значэньня. Гэтым мерапрыемствам дзяржава разгрузіла лясыныцы ад дрэвіных, раскінутых на ўсёй тэрыторыі іх дэлянак, ахова якіх была цяжкай. Над ведамамі лясыныцтва засталіся ў большасьці буйныя масывы буйных скарбовых і панскіх лясоў. Як лясы дзяр-

жаўнага, так і мясцовага значэньня ўпарадкаюцца. На 1-е студзеня 1927 году ўпарадкавана дзяржаўных лясоў 1240 тысяч гектараў, у тым ліку лясоў асаблівага значэньня каля 12 тысяч гектараў. Лясоў мясцовага значэньня ўпарадкавана каля 60 тысяч гектараў.

У 5-цігадовы тэрмін Лясоўны Упраўленьне прывядзе ўпарадкаваць усе лясы дзяржаўнага значэньня і ў 3-хгадовы тэрмін лясы мясцовага значэньня. Адначасова з перадачай лясоў мясцовага значэньня адбылося перавядзеньне лясоўных плошчаў у ягельны фонд у колькасьці да 450 тысяч гектараў, прычым перадаваліся пераважна плошчы з над вырубак, а малакаштоўнымі насаджэньнямі, але з плошчаю ці непасрэдна прыгоднаю пад сельска-гаспадарчую апрацоўку ці пасьля правядзеньня на ёй маторцаў.

Дзякуючы гэтаму лясыныцы разгрузіліся ад нявыкарыстоўваемых лясоўных плошчаў, а сыляства атрымала магчымасьць пашырыць сваё землекарэставаньне.

Апрача непасрэднай перадачы ў земфонд лясоўнага ведаствам наладжваўся аб-мем лясоўных плошчаў, разьмеркаваліся краю лясоўных дач і маючых прыгодную пад сельскую гаспадарку глебу, на раскінутыя срод лясоўных масываў сылянскай зямлі ў большасьці малапладотворнай, пяшчавай, чым з аднаго боку зьнішчаліся праласіцы, з другога боку даваліся больш мэтагоднае назначэньне зьмякчым плошчам (яскі пад лес, а падлесіныя зямлі пад сенажаць ці хлебныя культуры).

У мэтах магчыма пашыленьня здавальненьня сыляўнага лясоўнага дзяржаўнага значэньня прыняты наступныя захады:

У лясыныцтвах найбольш малалясоных мясцовасьці спыняецца вырубак лесу для гандзёных патруб і ўся лясоўная гаспадарка прыстаўваецца да задавальненьня сылянскага патрэбу, зьніжаецца зварот рубкі і павялічваецца разьмер гадовай лесасякі.

Упраччаюцца формальнасьці па выдпуску лесу, з гэтай мэтай на мясцох створаны лясоўныя камісіі, якія вырашаюць усе пытаньні, што датычыцца выдпуску лесу сыляству, як за плату, так і бясплатна. Зроблена раённае лясыныцтваў, шляхам чаго зьявілася павялічэньне ліку адпусковых пунктаў і прыбліжэньне лесу да сыляства. Лясоўная гаспадарка дэцэнтралізавана, права акругоў і лясыныцтваў пашыраюцца і мясцовыя органы Савецкай ўлады прынятыя да нагляданьня і кантролю за лясоўнага гаспадаркай і працы лясыныцтва.

Што рабіць у „Дзень Лесу“.

У „Дзень Лесу“ трэба наладжваць насады лесу, дзе для гэтага ёсьць пасадачны матар'ял, рабіць ачыстку на мясцох рубак, а таксама і догляд за маладымі насаджэньнямі. У кожным лясыныцтве для гэтай працы ёсьць аграмаднае поле дзейнасьці, дзе няма пасадачнага матар'ялу ў пітомніках, трэба вырастаць дзікі і заняцца сьлібою, калі ёсьць дастатковы запас драўлянага насення. У гарадох і мястэчках ванацца прывядзеньнем у лепшы выгляд парку і садоў і стварэньнем новых, асабліва на рабочых раёнах і вакол гарадзкіх будынкаў.

Конспэкт дакладу да Дню Леса (Для сялян і хат-чытальняў)

Значэньне лесу як крыніцы драўніны лес у прыродзе

а) Лясы жывыя арганізм.
б) У склад лесу уваходзяць дрэвы, хмызьнікі, травы і г. д.
в) Дрэвы даюць драўніну.
г) Разуменьне аб аб'ёме драўніны ў залежнасьці ад ўзросту і ўмоў росту.

На што ўжываецца драўніна

а) Будуўнічы матар'ял.
б) Аніл для фабрык, транспарту і мяшканьняў.
в) Драўніна ў сылянскай гаспадарцы: сельска-гаспадарчы інвэнтар, кадушкі, сталы, лавы і г. д.
г) Гонта, запаркі, прасьвіцы, лавачасакі і г. д.

Гаспадарчае значэньне лесу

1. Лясы ўсяго сьвету займаюць адну чацьвёртую частку ўсёй паверхні зямлі.
2. На тэрыторыі Саюзу ССР знаходзіцца 46 проц. усялякага сьвету, прыблізна плошча лясоў СССР 824 мільёны дэсяцін. У Беларусі 3 мільёны.
3. Плата за лес паступае ў даход дзяржавы і дазваляе памнажаць падаткі.

Прыцяг—глад

а) У даваенны час прыбытак ад лясоў на тэрыторыі Савецкай Рэспублікі ў 250 мільёнаў што складае 70 проц. ад сельска-гаспадарчага году.

а) У даваенны час прыбытак ад лясоў на тэрыторыі Савецкай Рэспублікі ў 250 мільёнаў што складае 70 проц. ад сельска-гаспадарчага году.

а) У даваенны час прыбытак ад лясоў на тэрыторыі Савецкай Рэспублікі ў 250 мільёнаў што складае 70 проц. ад сельска-гаспадарчага году.

а) У даваенны час прыбытак ад лясоў на тэрыторыі Савецкай Рэспублікі ў 250 мільёнаў што складае 70 проц. ад сельска-гаспадарчага году.

а) У даваенны час прыбытак ад лясоў на тэрыторыі Савецкай Рэспублікі ў 250 мільёнаў што складае 70 проц. ад сельска-гаспадарчага году.

Лясы Беларусі і іх значэньне.

Тэзісы да правядзеньню „Дню“.

Уся ўвага савецкай грамадзянскай павінна быць згрупавана на падрыхтоўку і правядзеньні „Дню Лесу“. Гэтаму пытанню павінны ўдзяліць сур'ёзную ўвагу—партыйныя, савецкія, профэсійналыя і камсамольскія арганізацыі на мясцох, памятуючы аб тым, што лясоўная гаспадарка Беларусі ў агульнай сыстэме народнай гаспадаркі нашай краіны мае вялічэзнае значэньне, як для умацаваньня фінансаванага становішча Савецкай Беларусі, так і ў справе здавальненьня апалам і будаўнічым матар'ялам насельніцтва.

Агульная плошча лясоў Беларусі.

Агульная лясоўная плошча ў Беларусі з дачунай на нас часткай Гомельшчыны да сучаснага моманту складае 3750 тысяч гектараў, з якіх лясоў дзяржаўнага значэньня 3.260 тысяч гектараў, у тым ліку 75 тысяч гектараў асаблівага значэньня (перадачныя гарады, школам і інш.) з 490 тысяч гектараў лясоў мясцовага значэньня.

Стан нашых лясоў.

За час імпэрыялістычнай і грамадзянскай войнаў лясы Беларусі вельмі моцна пацярпелі ад вялікіх не плянавых рубак, а таксама і ад пажараў. Усяго было высечана ў сярэднім за 10 год уперад, а месцамі пры гарадох і чыгуначных шляхах—нават на 40 год. Выгарала і пашкоджана пажарамі значная плошча хвойных, пераважна маладых пушчаў. Месцы рубак доўгі час заставаліся нечышчанымі ад хламу і астаткаў, гарэлы лес таксама не паўсюды свачасова прыбіраўся, чым стваралася цяжкасьць аднаўленьня, павялічвалася небясьпека ў пажарных адносінах; такое становішча лясоў спрыяла распаўсюджваньню шкодных кузурак, губячых здаровы лес. Акрамя таго, па вырубках насельніцтвам даваліся пасьбы скаціны, дзякуючы ча-

Значэньне лесу.

Лясы ў жыцьці чалавека наогул і ў жыцьці беларускага сяляніна ў асаблівасьці, мае агромністае значэньне: лес патрэбны для будоўлі, для апазу, для прыгатаваньня сельска-гаспадарчых прыладаў і для хатняй утвары. Але лес неабходны не толькі дзеля драўніны,—з лесу адбываецца дэбаша, смала, шпітгар і вынальваецца вугаль. Разам з тым насельніцтва, прымаючы непасрэды ўдзел у парубцы, у вывае і сьлівае лесу, мае заўсёды добры заробак, выкарыстоўваючы пры гэтым астатні ад распрацовак лесу.

Лясы маюць вельмі вялікі ўплыў на клімат—у лясоўных мясцовасьцях значна раўнамернай—там ня бывае вялікіх зясуў,

Лес кудравіць, лес гамоніць, ад пажару лес завеса, запішуся я сягоньня дзіў „Прыяцелі лесу“.

б) У БССР на 26-27 год маецца на ўвагу прыбытак ад лесу ў суме 21 мільярд рублёў, што складае 40 процантаў прыбытка бюджэту рэспублікі і ў 7 раз пераышае прыбытак ад сельска-гаспадарчага падатку.

4. Акрамя чыстага прыбытку ад лесу паступаючага ў дзяржаву, сяляне маюць дармовы і ільготны водпуск лесу:

а) У кожным лясніцтве 70 проц. галавога лесасекі ідзе на аздавальненне дзяржаўнай лясной прамысловасці і 30 проц. на сялянскія патрэбы.

б) У той час, як царскі ўрад прадаваў лес сялянам у таргоў і толькі 37 проц. адшучалася са скаркай.

Сяцкі ўрад адшучае лес дармова і са скаркай да 75 проц.

в) Маюць права на дармовае атрыманне лесу грамадзяне, настрадаўшыя ад пажару і іншых стыхійных няшчасцяў, а таксама перасяленцы.

г) Са скаркай 75 проц. драўніну ў першую чаргу атрымліваюць сем'і чырвонаармейцаў (артыкул 34 Ляснога Кодексу).

Адзіны дзяржаўны лясны фонд

Лес у Савецкім Саюзе нацыяналізаваны, пры чым дырэктываю ўраду быўшыя сялянскія лясны і лясны на пэўных плошчах перададзены ў карыстанне сялян, як лясны мясцовага значэння.

а) Лесы агульна-дзяржаўнага значэння.

б) Лесы мясцовага значэння (па СССР 13 мільярд дэсяцін). Указанне плошчу на Беларусь.

в) Іяны лясны перададзены ў лясны мясцовага значэння.

г) Раўнамернае аздавальненне высковага насельніцтва ў будаўнічым матэрыяле і апале.

д) Непарыўнасць і сталасць карыстання ў лясных мясцовага значэння.

е) Драўніна в лясноў і мясцовага значэння проданы не валежыць.

Вытворчасць лесу і эксплёатацыя іх

Значэнне лесаўпарадкавання і ў справе выцягнення найвышэйшай матэрыяльнай і грашовай прыбытковасці ад лесу.

а) Змест і мэты лесаўпарадкавання як арганізацыі правільнага выдзялення лясной гаспадаркі (вучот лесу, складанне плянаў).

Навычарнальнасць, раўнамернасць карыстання і выцягненне найвышэйшага прыбытку пры поўным аздавальненні ўсіх патрб у драўніну пры абмежаванні. Лесакультуры, іх роля ў справе абмежавання неаблесіўшыхся прастораў.

Лясныя багацці дзяржавы і не дасягнуты

Лес як рэзервы фонд для сельска-гаспадарскага карыстання

Лесы адчыняюць шырокія перспектывы для нашай народнай гаспадаркі:

а) Прывесці лічы, лякай плошча перададзена земфонду на РСФСР і БССР (ча совае сельска-гаспадарчае карыстанне).

б) Распашкі, іх шкоды; церапалісца, высічэнне глебы, трата пры росце.

Прыбытак дзяржаве ад лясной прамысловасці

а) Унутраная лясная прамысловасць, б) экпорт лесу за межы (Расія адна з галоўных дастаўчыкаў лесу на сусветным рынку, вываз у 18 годзе—165 мільярд валавых рублёў).

в) Політычнае значэнне экпорту лесу (прызнанне Англіяй дэ-юре нашага СССР не апошняй прычынай была патрэбнасць Англіі ў нашым лесе).

У сучасны момант лес у вывазе займае цэнтральнае месца побач з хлебам.

СССР багата лесам ня толькі па колькасці, але і па якасці

Лепшы сорт дубу, рэзонансавы ёлка, савецкая сасна і ёлка не сустракаюць конкурэнтаў на сусветным рынку, вольхавал фанера і г. д.

Лес і беспрацоўе

Значэнне лясной і саматужнай працы для рэгулявання і прызысаў беспрацоўя.

а) Атрыманне пераважнай працы, час (вага, сухапутны і водны,

лесаўпарадкавання працы). Дравапрацоўчыя заводы (БССР славідна сваймі дравапрацоўчымі заводамі. Рабочая сіла неабходна ім).

Дабрабытна працы: дарогі, масты. Лесакультуры працы.

Прыказка: «Калі лесу жыць, голаду ня бачыць».

Лясная кооперацыя.

Саматужны промысел

Яго значэнне для ўзмацнення моцы сялянскай гаспадаркі (гонта, смаля, дэгац, рознага выгляду вырабы, дугі, абручы і г. д.).

Рабочае карыстанне ў лесе

1. Пасяба скаціны (дадатнае і адмоўнае значэнне). 2. Сенажаць. 3. Здыбка лубу, бярысты, кары. 4. Паліваўне ў лесе, подсылка для скаціны, грыбы, ягады, арахі.

Роля лесу ў барацьбе з засухай

1. Лес павялічвае выпарэнне вільготнасці і памяннае паверхнасны пласт дажджавой вады.

2. Лес спрыяе запісенню вільготнасці ў глыб зямлі, дзе яна выпадае ў выглядзе дажджу.

3. Лес зьбірае ў зімні час снег і затрымавае яго тапыне.

4. У БССР нават старажылы не памыгаюць вялікіх засух таму, што яна багата лясамі ў той час, як на Украіне, на Паўднёвым усходзе СССР засухі бываюць часта.

Абарона ад высіханьня вады

1. Лес на берагах рэк замяджае сцяжынавы дажджавой вады на паверхні глебы, гэтым самым падтрымоўвае раўнамерны ўзровень вады ў рапе.

2. У лесе снег тая павольней чым на адкрытым месцы. Вада прасочваецца ў глебу, адкуль дае ваду раўчокам і рэчкам у летні час.

3. У мясцох, дзе лес падлягае знішчэнню, прымячаецца падзельнае ўзроўню рак (прыклад: пампальне ракі Волгі ў 22 годзе пасля ўзмацнёных вырубак у вярхоўях Волгі лесу на апал).

Абарончая роля

На гарах і схілах, пясках, уздоўж шляхоў, транспарту.

1. У гарах і на схілах лясны затрымоўваюць абвалы снегу і папярэджаюць зрушэнні і апоўзны глебы.

2. Пяскі літучыя можна замацаваць пасадкай лесу, значыць лес замацоўвае сельска-гаспадарчыя дагодлівасці, сіяленні, гарады, дарогі і рэкі ад заносу пяском.

Стратэгічная роля

1. Неабімыя лясныя прасторы нашай краіны стварылі магчымасць мануфактурнага Чырвонай арміі.

2. Пах аховай лесу будаваліся акцыі, дратаны загароды, умацоўваліся пазіцыі.

3. У гады нямецкай і польскай акупацыі беларускі лес хаваў у сваіх гушчах паўстанцаў і пасельніцтва замучанае пабарамі і катаванням.

Санітарная роля

1. Лес—рэзервуар чыстага паветра, выдзяляе часткі дрэў паглынаюць шкодны вугляквас і вылучаюць неабходны для дыхання чалавека тлэн (кісларод).

2. Смялісты бор вылучае хворых сухотамі.

Зялёныя дрэвана-саджэнні ў пасялельнях

1. Зялёныя дрэвана-саджэнні на вуліцах сялянню ствараюць абарону ад пажару, ачышчаюць паветра ад пылу і смуроду.

2. Характэйным робіць выгляд гарадоў і вёскі (параўнаўне: вёска ў сялян і голад вёска сярод чахлах пасёл).

3. Прывесці лічы колькі зялёнай плошчы прыходзіцца на гарадох Эўропы і ў нас. У Лондане на 1 чалавека 7,7 кв. метраў; у Бастоне—19 кв. метраў; у Берліне—2,7 кв. м.; у Маскве—0,45 кв. метраў)

У дапамогу агітатару і дакладчыку.

Зацікавіць, навучыць слухача з налёту нічаму нельга, а тым больш даць поўнае разуменне той складанай справы, як лясная гаспадарка. Доклад і гутарку неабходна так паставіць і правесці, каб у слухача стварылася зацікаўленасць.

Асноўная мета докладу ці гутаркі павінна заключацца ў тым, каб слухачом стала ясна, што:

1) Лес зьяўляецца важнейшай галіною народнай гаспадаркі.

2) Мае асабліва важнае значэнне і для сялянскай гаспадаркі, дастаўляючы яму неабходную драўніну для аздавальнення розных патрэбаў.

3) Існуючыя лясныя дачы павінны быць захаваны і для будучых пакаленняў, карыстанне ў іх павінна адбывацца ў размеры гадовага прыросту і гаспадарка пастаўлена так, каб карыстанне гэта было непарыўным і раўнамерным.

4) Важна, каб кожны грамадзянін, праслухаўшы доклад, пайшоў з той сьведомасцю, што беражлівы і сьведомы адносіны да лесу—вось яго грамадзянін абавязак.

„Лепш менш—ды лепш“.

Больш прыкладаў з сапраўднага жыцця.

Докладчыку ня треба ўпунчаць з віду асноўную педагогічную ісціну—чым больш розныя разуменні і весткі паведамыцца, тым менш іх утрымоўваецца ў памяці слухачоў. З гэтай прычыны треба агульваць увагу на галоўнейшыя пытаньня.

Пры гутарках асабліва важна выказаць дадатныя і адмоўныя вынікі таго ці іншага выдзялення лясной гаспадаркі, у выглядзе прыкладаў жывой рэчаіснасці данага раёну, напрыклад—знікненне лесу ў вёсцы Займішча (секлі блз толку) і зьяўленне пасяля вырубкі каравага маладзёку, а ва ўрочышчы «Зялёным»

Што павінна ведаць моладзь пра лес.

Карысць чалавеку ад леса.

У эпоху натуральнай гаспадаркі лес даваў земляробу будаўнічы матэрыял, апал, пушчы, грыбы, ягады, абутак, даваў яму рагожы для мяшкоў, смалу, дэгац і г. д. На сусветным рынку драваўная Расія на вываз лесу стала пераўраўнаважана ў Паўночным Амерыканскім Злучаным Штатамі, пастаўляючы Эўропскім дзяржавамі лесаўматэрыял на 165 мільярд руб. у год. Дзякуючы лесу ў нас, Саюзнай Савецкай Рэспубліцы разгарнула механічная вытворчасць і працоўка яго, хімічная прамысловасць, вытворчасць фанеры і інш.

На сусветным рынку наша краіна павінна заняць ранейшае месца і гэтым дапамагчы эканамічнаму развіццю Рэспублікі.

Імперыялістычная вайна, рэвалюцыя і ўсе зьявіліся з ёй адарвалі нашымі вялікія страты нашай лясной гаспадаркі. У момант беггаспадарчасці і зруйнавання, пажары знішчалі вялізныя плошчы лесу, жыўла цэвала маладзёк, страўны лес ужываўся на апал, засыхалі паркы, прысады.

У грамадзянскую вайну лес замяняў каменны вугаль, нафту і рагожы падтрымаў рух нашага транспарту.

У сучасны момант уся ўвага павінна быць зьвернута на адбудаванне лясной прамысловасці і на гадоўлі лесу, які спрыяе вышэйшаму прыбытковасці нашай народнай гаспадаркі.

Лес і яго разьвядзеньне.

Пасадка лесу можа быць добрай якасці і кепскай, у залежнасці ад кліматычных, глебавых і інш. умоў.

На балоце, напрыклад, кепска расце сасна, бяроза. Іншыя-ж дрэвы зусім расці ня могуць.

Сасна мірыцца з беднымі, пашчанымі, сухімі, вільготнымі глебамі.

Лепшымі глебамі для яловых пасадак сугліністыя, для дубовых—чорназёмна-сугліністыя.

На балоце ўсе дрэвы растуць дрэнна з-за недастачы птацельных матэрыялаў, а таму маюць каравы, мізэрны выгляд, карані недараваныя, у ўзросце 30 г. дасягаюць толькі 3-5 арш. у вышыню.

На рост і склад лесу вялікае значэнне мае рэльеф мясцовасці.

(стравілі скацінаю) добры рост маладога лесу, па вырубцы ў скарбовай дачы (агарадзілі вырубку, пасялі насенне), у вёсцы Навасёлкі ў часе пажару ўдала хата лясніка, таму што абсаджана дрэўцамі.

Для сялян не доклад, а гутарка.

Для сялян найбольш жададзеным зьяўляецца форма гутаркі, якая будзе ўлічваць у працу думку слухача,—з гэтай прычыны будзе мэтаназгодна пасяля докладу, які дае агульны агляд тады, пераходзіць да гутаркі.

Сялянскі практычны розум прывык і цьверда ўспрымаць толькі тое, што мае просты жыццёва-практычны сэнс. З гэтай прычыны докладчыку неабходна змагацца даказаць у гэтай галіне эканамічную выгаду беражлівых адносін да лесу, яго захавання на будучы час, аховы вырубак, утварэння на іх сярбы і пасадкі лесу і іншых гаспадарчых мерапрыемстваў. У залежнасці ад мясцовых умоў, валежыць вылучаць і падкрэсьліваць найбольш жыццёвыя пытаньні: у выязненых мясцох—які адуць атрымаць лес; лес як крыніца заробку лес, як ахоўца і абрацель вільгаці; лес, як замацавальца пясчоў і яроў і інш.

Мець пад рукою лясны кодэкс.

Требна памятаць, што ў часе гутаркі аб лесе заўсёды будзь узнікаць з боку слухачоў самыя разнастайныя пытаньні, маючы непасрэднае значэнне для жыцця: аб парадку даровага і ільготнага водпуску лесу, аб перадачы лесу мясцовага значэння, аб расчыстках і г. д.

Докладчыку треба добра азнаёміцца з адпаведнымі інструкцыямі, загадамі і правіламі на такіх пытаньнях і мець пад рукою лясны кодэкс.

Будаваць доклад на падставе мясцовых умоў.

Докладчыку треба ў сваім докладе асабліва адзначыць заслугі асобных грамадзян, правільных карыстоў дзейнасці ў лясной справе, а іменна: актыўна ўдзельнічаўшых у тушэнні пажару, або выгадавалі гай, засялі лесам няпрыгодную плошчу, абсаділі дрэвамі дарогі, хаты і інш.

Докладчыку неабходна наперад працягнуць падзежны матэрыял і прапрацаваць тэзісы ў адносінах мясцовых умоў.

Докладчыку не спецыялісту раіцца тэзісы і паведамленні прапрацоўваць сумесна з мясцовым лясніцтвам. Вельмі карысна перад докладам пагутарыць з асобнымі асьведомленымі сялянамі аб лесе, выясніць, якія пытаньні іх цікавяць, заручыцца іх думкаю і потым пры докладе, ссылацца на іх.

Зрубіць дрэва—адна хвіліна, а вырасьціць яго—сто гадоў.

Абсаді хату тапо-лем, асінай, бярозай, і тады нечага баяцца пажару.

Разьвядзеньне лесу.

Не заўсёды аднаўляюцца лесасекі самастойна. Часам неабходна разьвесці лес пасевам ці пасадкай яго.

Пасеў лесу можа быць: сіпашны, палосамі і пляшчадкамі. Сіпашны пасеў патрабуе шмат насення—ад 10 да 15 ф. на дэсяціну. Палосы праводзяцца пугам ці сахой на адлегласці ад 1 да 3 арш і ў гэтай межы высяваецца насенне. Часам выгада рабіць пасеў на апрадаваных пляшчадках шырынёю ад палав. да 1 арш.

Часам для пасеву служыць ранняя высна ці восень (красавік і перасень м-цы).

Для пасадкі лесу карыстаюцца выгадавымі і пітомнікамі сямцамі. Пітомнікі бываюць пастаянныя і часовыя. Пастаянныя пітомнікі арганізоўваюцца на некалькі гадоў, часовыя—на меры патрэбнасці.

Вылічыны пітомніка рознай, у залежнасці ад таго, колькі жадаюць вырасьціць сямцаў. Для пасадкі на плошчы адной дэсяціны неабходна ад 7 да 14.000 сямцаў. Каб мець 1.000 шт. штогодна сямцова сямцаў, досыць засяваць гэтай пародай 2 кв. саж., а для лясных сямцаў парод—4 кв. саж.

Увесну, на падрыхтаваныя грады высяваецца насенне ў маленькія межы, зробленыя ўпаірок грады.

Калі сямцы дасягнуць 2-х ці 3-летняга ўзросту, тады іх можна высаджваць на палыны.

Пасадка робіцца: у адчыненых ямкі, у шчыліны, пад лапату і шляхам пракольвання глебы.

Размер ямкі залежыць ад разьвіцця карнявой сыстэмы сямцаў.

Сямцы павінны быць перасаджаны і зьмешчаны ў зямлю на такую-ж глыбіню, на якой былі яны ў пітомніку. Неабходна пры пасадцы сачыць, каб корні не загніліся, ня былі адсечаны лапаткай пры выкапцы і стволік быў-бы ня аломаным.

Лесагод Жук К. Г.

То ня Юр'я ў полі ходзіць, зямлю адмыкае: А палянку наша вёсна Лесам засявае.

Гэта здарылася таму, што рубка ўтворана не перад сямянымі гадамі галоўнай пароды, ці насенне бярозы, асіны і вярбы раней засялілася на паланды.

Часам корні асіны даюць пабегі, якія потым разрастаюцца ў самастойнае дрэва.

Самаправерка пачалася

Агляд сіл, бязьлітасная самаправерка ўсёй працы ячэйкі, кожнага комсамольца, падрыхтоўка да летняй працы, адна з галоўных задач перавыбарнай кампаніі

Абмяркуйце нашыя прапановы!

Газэту—у штодзённую працу ячэек. (Па сшытку жывога вопыту).

Справа ў тым, што нашы прапановы ні новыя, і ні выдуманыя з галавы, але правяраныя на вопыце працы нашых ячэек. Толькі гэтыя кавалачкі вопыту, камісія па друку выражала з старонкаў нашых комсамольскіх газет, старанна падбіраючы на асобным галінах працы і кавалада ў сшытак.

У справаздачную кампанію перавыбарнага бюро ячэек, калі п'ятыя лісты «вумныя» сакратары загалыхваюць хлапоў шматлікімі вылічальнымі праведзеных сходу і пасяджэнняў, калі абліваюцца там хлапцы «кроўцэ» бюро за дрэнную працу, і калі нарэшце зноў абравае бюро, прыгажучы прыма, піша новыя пляны і зьявіць размеркаваныя нагрукі, мы вынаем наступныя прапановы:

Як трэба правесці справаздачу.

Каб сакратар ячэйкі, робячы справаздачу на праробленую працу, пачынаў з самага важнага пытання: **удзелу моладзі ў вытворчасці** (у савецкай ячэйцы — пачынаць з удзелу ў барацьбе з бюракратызмам за рэалізацыю апарату, за зьяўжэнне рознічных цэп). У Маскоўскай ячэйцы пры Газ. № 1, сакратар пачынаў сваю справаздачу іменна з гэтага. І ў выніку важнейшае пытаньне аб удзеле моладзі ў вытворчасці ня было зомкнута. Вакол яго складалася грамадская думка.

Дошка—табэль з бланкітнымі квадрацікамі.

Дзеля таго, каб завесці чоткі штодзёны вучот нагрукі комсамольцаў, мы прапануем (гэта датычыцца асабліва ячэйкі шматлікай) завесці **дошку—табэль нагрукі комсамольцаў**, як гэта зрабіла ячэйка спрыткова-гарадкавага заводу № 1. На маленькай дошцы зьявіць **схематэма**. Супроць кожнага кроўцічкі — 6 рознакалерных квадрацікаў, якія ўказваюць 6 асноўных галін нагрукі комсамольцаў: партыяца, комспраца, професіянальна, савецкая, клубная, праца ў добраахвотных таварыствах.

Каб комсамалец мае нагрукі на партыяцы, то ў перым квадраціку, супроць яго прозьвішча ўкладвацца прыклад чырвонага колеру. Ярычкі ружовага колеру ўказваюць на нагрукі комсамольскай працы, а зьявіць — профпраца бланкітны — праца ў добраахвотных таварыствах. Такім чынам працу комсамольцаў усе бачуць. **Сакратару ня прыдзецца гадзінамі пералістваць пратаколы, шукаць, ненагружонага.**

Для вучоту запатрабаваньняў моладзі

Мы прапануем завесці **кнігу пытаньняў і адказаў**. Гэтая кніга дазважа таксама ажыцьцявіць саюзны дзень зьявіць пытаньне больш цікавыя ставіць абвестку дню саюзных сходу).

Для дапамогі ў працы вытворчых у розных грамадзкіх арганізацыях добра завесці **папку матэрыялаў «Памочнік»**, дзе зьявіць усе кіраўнічыя весткі для працы ў асобных галінах.

Каб абгаварвалі працу і радавыя комсамольцы

Мы прапануем таксама за два дні да пасяджэння бюро ячэйкі **вышываць абвесткі з узначальнем харантару тых пытаньняў, якія будуць абгаварвацца**. Прыкладна такая абвестка:

«6 красавіка, у 4 гадзіны і 10 хвілін адбудзецца пасяджэнне бюро ячэйкі. Удзельнічаюць абгаварвацца наступныя пытаньні: 1) Нагрузка сярэд комсамольцаў; 2) Як бюро ячэйкі падходзіць і падходзіла размеркаваньне; 3) Ці ўлічвалася кожна думка; 4) Які працент нагруканых і весткі ў комсамольцаў зьявіць у вытворчых працы; 5) Аб прагулах, аб пазьніцях, колькі хлапоў спазьніцца на працу; 6) Як павіны зьявіць прагулы. Аб абавязках некаторых таварышоў у вы-

шэйшых разрады (даклад такога-та). Далей ідуць пытаньні аб экскурсіі, арганізаванай газэтай «Ч. З.», аб арганізацыі гуртка турыстаў. **Такая канкрэтная пастаноўка пытання вылікае і канкрэтнае абгаварваньне.** Прыкладна да абгаварваньня радавых комсамольцаў.

Мы прапануем пры нагрукі тансама ўлічваць зольнасць і зацікаўленасць комсамольцаў.

За вытворчыя вечары, конкурсы на лепшага прагульшчыка.

Добра стварыць на прыкладу менскіх ячэек друкарку, Слуцкай ячэйкі саўганд-служачых — **вытворчыя вечары**, аб іх падрабязкова пісалася выданьне ў «Чырвонай Зьмене».

Вялікую карысьць даюць арганізаваныя некаторымі ячэйкамі, **конкурс на лепшага прагульшчыка, на лепшага гультая**. Не мяшала-б зноў абраваць бюро ўнесці гэтыя мерапрыемства ў плян працы, правесці да тыдню друку ў насьценгазэце конкурс на лепшага прагульшчыка **альбо гультая**. Шмат у нас ёсьць добра праца вопыту працы, але ня цікавімся мы, ня вышываем і ня чытаем газет—капілак гэтага вопыту.

Нахай кожны комсамольскі актывіст, кіраўнік ячэйкі зробіць такі пачынаў і сваёй працы: **«Ня смантаць з пальцу», а выяўляць і карыстацца ўжо маючымся вопытам працы іншых ячэек.** Для гэтага яму трэба ўстанавіць адно: стварыць газэту, кнігу, часопісь сваім памочнікам у штодзёнай працы.

Камісія па друку Менскага Горрайнамоу.

ЛІТАРАТУРНЫ КУТОК.

М. Хведаровіч.

Сягонья сумны—
Узбудзіў я струны.
І сум загінну—другія сны.
Ізноў я вьні—
Зноў звоніць струны
І рвецца песня ў шыр лясы.

Маліным пахам,
Вясеннім махам—
Салодкі вецер на вусны лёг.
І пехта у руці,
У цымбалах струніць
І чапа вецер лазы галы.

І сэрца равіў
Вясеннім рапцелем,
Прышла к нам радасьць—вясеньні дні.
Хай у даль разьлігі,
Ня дойдучь ногі,
Ня сьціхнуць у сэрцы гародзь агні.

І на сьвятаньні—
Шляў усім вітаньне.
Ды акрыляю вянок зарніц.
Цяпер ня нова
Лістом кліновым,
Бяз дай прычыны, да долу ніц.

Юрка Лявонны.

Галя.

Намятаю—з Галіяй
Раньне прыгатаі...
На зары юнацтва кубак і разьбіў...
Вочкі мае Галі—
Сінія каралі!

Ў іх няма дакураў, як няма журбы!..
Намятаю—з Галіяй
Мы вьсны гукалі!..

Заклікалі радасьць, кволюю, як сон...
Адзьвінелі далі...
Дзе ты, мая Галі—

Палкая дзючына з русаю касой?...
Халады насталі...
Але зноў мы з Галіяй—

І на сэрцы, раптам, новы перагіб...
Тыя кветкі зьявілі...
Іх ня трэба, Галі—

Мы з табой знаходзім новыя шляхі!..

Сьвёныя ў мяне Галі
Ціха запыталі:
«Каб не разьвіталісь—ці змылі-б
мы жыць?»

Вочкі мае Галі—
Сінія каралі...
У іх няма дакураў, як няма журбы!..

Іл. Барашка.

Рыгор Галота

Зьмест папярэдняга

1920 г. Польскія жаўнеры зьдзеньваюцца над беларускім сялянствам. Спыніўшыся ў Целяшоўскім маўнеру—абозні на вачарыцы гвалюць дзюцят. Зьгвалілі і Антося. Невольчышчы зьдзеньваю Антося нідацца ў вяр... А навакол—цёмны лес. У лесе партызанскі атрад Рыгора Галоты. У атрад ідуць на злучэньне дванаццаць новых. Вядзе іх Сымон—мольнінаў сын.

Частка першая.

IV.

У логаве Галоты было вядома аб тым, што Сымон вядзе партызанаў. На загаду паўстанцага камітату на злучэньне; было вядома аб тым, што адзін з партызанаў сьратару польскую варту на месце...
Недарма і прыказка: сьвет мае вусны, а лес—вочы...

Чалавек з сорак пяць налічвалася ў партызанскім атрадзе, а цяпер лічыць дзюццацца дванаццаць значна больш за поўсотню, а з поўсотняй малайцоў можна і рэспубліку будаваць...

Мары аб утварэньні савецкай рэспублікі ў сваім наўеце не давалі сунапоку Рыгору Галотэ, кучаравому шырокапелючаму малайчыне—атаману партызанскага атраду.

— Не я буду!—разважаў Рыгор. Ён быў поўны думкамі як-бы стварыць у межах акупаванае беларускай Беларусі самастойную савецкую рэспубліку.

Логана спала, толькі сам Рыгор сьдзюў прытуліўшыся да хвой... Перад ім усплывала і іншая небясьпека—гэта калі наляжкі застануцца ашча на адну віму ў Беларусі.

Атрад наўзана разваліцца... І так дошчы панакутвалі гэтую віму... А зима усё-ткі спрыяла партызанам, марозаў ня было... Перад ім усплывала малаюк: партызаны зьямагалісь, пакідалі свае абразы і вьпугалі... разьпіліся па хатах... у вёсцы солтысе іх выдзюць... дэфонзыва... катаньне... зноў зьдзюць, ад якіх яны ўжо з восені ўцакалі ў лесе, над яго ахову... А там і расстраў... кроў... У вачох

яго пачалі мітусіцца крывавыя плямы—кроў спайх таварышоў... крывавыя плямы ў глыбіні ямы, вырытай імі-ж самымі... Але што гэта... крывавыя плямы сьмьлілі ў адну вьлікую пляму... чырвоная пляма... лна з кравінае... з цёмна-чырвоная... робіцца чырвона-пунсавой... пасоўваецца ўперад... захалілае ўсе месціцы на карце раёну дзюйнічаньне яго атраду... і чыясьці рука выводзіць на ёй літары: савецкая... Рыгор усмьхнуўся, радасьць зьявілася на яго твары, зьявілася галада ня вытрымала, схлалася... Рыгор спаў...

Сымон прыбёў партызан у логаве Галоты.

— Рыгор, ну вась да нас на злучэньне партызанскі атрад прышоў!—тузючы за плячо пачаў дакладываць Рыгораву «ад'ютант», ён-жа і пісар атраду—Сьмьчок Васька.

— А?—уздырнуў голаў з прасонку Рыгор.

— Прышоў? Толькі цяпер?

— Сымон правёў іх да нас. Гэта-ж разьведка толькі што данасіла, што яны ідуць да нас.

Ваську доўга растлумачваць ня прышлося.

Рыгор толькі што ўздрагнуў, а яму здалося, што спяў ён даволі доўга.

Маладзкі спусьціўся да небасьхілу—у лесе яго нявідань... Толькі вецер разьдзьмуў хмары і чыстае зоркае неба брыліліцца сваімі дзьментамі—зоркамі скрозь галыя адвечных хвой У лесе было ціха. Пар-

Сяброўскі шарж.

Наміж варты верб сьвёвелых. Добра несцься ў савях. (М. В. Вішнеўская, «Чырвоны Сьвіт» № 8—9)

Максім Лужанін.

Пятрусю Глебку.

Цішыня. Цёмната. Адзінота.
Ледзь трымціцца агонь папіросы...
Успамінаю я пра сінія вочы,
пра ласкавы-шаўковыя косы.
Дзень мільгнучы залатою пятою,
дзень адзьвіў у пахучых пьлістках
і тапокі стаіць над выдоў
горда голавы ўзьняўшы ў просінь.

... Из-за пары лазоревых
глаз снажут—он оторвался от
маса.
Ал. Жараў.
Сіні вецер. Далекі высі...
Ціхі зьвоны неак дзюўна цячэ...
Хтосьці зоры пужлівыя выселу,
быццам зьнічкі дзювочых вачэй.
Зоры ціха плюскоцуюцца ў інісі
ціха сьмьлюцца срэбнымі зоры...
Дружа любі! Пра вочы пра сінея
скора мы запяём, загаворым!

Я. Гаротны.

Вясной

Вьдучь, бурляць,
Вясной руччы,
Пляюць гудуць
Вады раўкі!
Чарнее сьнег,
І плача ён
— Вясна-ж ідзе...
Узбуджае сон!
Шумяць лясы,
Прачуўся кліён...
Вьсьне яны.
Шляюць дзюўны зьвоны.
Усё поўна чар
Вакол глядзюць.
Вясновы дар
Жыцьцём кіпіць!

Вясна плэ,
Вясна зьвініць,
Яна нам плэ
Красу заріці!

Новае літаб'яднаньне

У апошні час на групе спрэчак на разуменьню і ўтварэньню літаратурных твораў у групе расійскіх пісьменьнікаў «Звенья», адбыўся падзел.
Вышла 6 чалавек, якія арганізавалі літаратурнае аб'яднаньне «Мінскі Первал».
У хуткім часе адбудзецца першы літаратурны сход-чытка.
«Звенья»
О У пачатку красавіка «Звенья»—святкуюць 3-я ўгодкі свайго існаваньня. Да юбілею прызначана выпусь асобнага літаратурнага дадатку да газэты «Звезда».

тыяны спалі прытуліўшыся шчыльна адзін да аднаго хто сьнімамі, хто бакамі на расасланых гуньках і сьвітках...

— Запалі ліхтар. Зараз будзе пасяджэньне савету—аддаў Рыгор чоты сваёму «ад'ютанту».

Ліхтар запалены. З трох бакоў ён абжэлены біблай, і толькі чацьверты бок сьвечыцца. А нагадзіш па адлегласьці поўсотні крокаў і здаецца ён не ліхтаром, а фосфарытам, сьвэрчюком у цёмні начы...

— Варты зьявоня?—спытаў у Ваські коротка Рыгор і спытаў так, як добры гаспадар пытае ў свае жонкі:—Дзюці вьдчоралі-ці не? У запытаньні адчуваўся клопат аб сваіх таварышох.

— Зьмьненя!
— Тады будзем лічыць пасяджэньне савету адчыненым—у цямоте адчыніў пасяджэньне Рыгор.

— На парадку дню стаіць наступны пытаньні: аб злучэньні дзювох атрадаў у адзін, і аб выкананьні загаду паўстанцага камітату!—і вочы Рыгора заськрыліся.

Рыгор сьдзюў на скрыньцы. Дванаццаць новых партызан стараліся скрозь цемьны начы разгледзець яго твар...

Мікітаў Яська дастаў з кішэні пацерку і прытуліўшы яе да ліхтара прачытаў:

Сэкрэтна

ЗАГАД

Савету Партызанскага атраду Рыгора Галоты

Паўстанцкі камітэт накіроўвае у ваша распараджэньне атрад паўстанцаў у ліку дванаццаці чалавек на предмет злучэньня і падмацаваньня.

Паўстанцкі камітэт лічыць неабходным злучаньні сіламі зрабіць напад на польскі асоб, які накіроўваецца з аружжам на пазыцыі, адбыць аружжа і размеркаваць яго сьрод сялян вёскі Целяшоўкі.

Раён вёскі Целяшоўка вызначэцца галоўным месцам збору партызан вашае воласьці, а таму трэба прыняць усе крокі да строгай

конспірацыі вашага месца знаходжаньня ў Целяшоўскім лесе. Сва пануецца арыштаваць Хведар» былога эканомна майнтку Целяшоўска, выконваючага цяпер абавязкі даносчыка польскіх афіцэраў. Арыштаваўшы—расстраляць.

Паўстанцкі камітэт.

— Позна, позна брат ты нам гэта прачытаў!—са сьмехам, жартаўліва вярвалася з вуснаў у Рыгора.

Яська быў здыўлены.

А Рыгор працягваў:—на тое мы і партызаны, каб дзюйнічаць як партызаны! Хведарчэны даўно ўжо на тым сьвечэ богу, заместа дэфонзывы аб нас даносіць... Расстралялі яго нячю рапцаю... Адно засталася—каб вы вылучылі ад сябе ў савет атраду—чалавэка Патрэбен з добрага галавоў—скончыў Рыгор.

— Ну каго-ж?
— Яська?
— Малады занадта.
— Лабанка?
— Непадыходзіць.
— Мікіту старога?
— Другая аўсім справа!

Абраны ў савет Мікіта.
А савет засьдзюў абмяркуючы парадак нападу на беларускае асоб.

Адна прапанова: выступіць зараз-жа, даць бойку ў вёсцы.

Другая прапанова: чакаць у лесе, і раптам...

Трэцяя прапанова: разьбіць атрад на дзьве часткі. Сьпераду і тыду даць бой. Трэцяя прапанова была прынята. Дапрадуюваліся дэталі операцыйнага пляну...

Дванаццаць малайцоў засталіся ў логаве, а трынаццаці—Сымон, шпаркім крокам мьраў сьдзюжынку... Ён павінен быў да ўсходу стаць на варту...

(працяг у чарговай літаратурцы).

САЮЗНЫЯ НАВІНЫ. (у ЦК ЛКСМБ).

Да антывялікоднай кампаніі
Іўбіро ЦК ЛКСМБ разаслаў ўсім акругам пазнавальны аб'ява пра антывялікодную кампанію.

Агітпропнарада
10-га красавіка г.г. сільнаецца пры ЦК ЛКСМБ АГІТПРОПНАРАДА

У пародку дню нарады станць пытанні: аб падвышэнні пільнага навуцальнага году, летній выхавальнай працы і камплектавання ВНУ, рабфакаў і тэхнікумаў.

Конкурс на лепшага чытача
Ляхавіцкі раён ЛКСМБ выдэ падрыхтоўку да конкурсу на лепшага чытача сярод моладзі юнацкай клубу Леніна і Мэдсантрук. Пры правядзенні конкурсу будзе прымацца над увагу ўважэнне прачытанага матэрыялу. Акрамя гэтага, кожны удзельнік конкурсу павінен будзе напісаць рэцэнзію на прачытаную кнігу. Раёкам распрацоўвае рэкамендацыйны спіс літаратуры, які будзе прапанаван удзельнікам конкурсу.

Мэдагляду ня будзе. Дыспансэрызацыя рабочай моладзі.

У мінулым нумары нашай газеты паведамлялася аб мэдагледзе рабочай моладзі. Заслухавшы даклад Наркамату аховы здароўя аб выніках мэдыцынскага агляду рабочай моладзі ў 1926 годзе, бюро ЦК ЛКСМБ паставіла мэдагледу рабочай моладзі аб'ява не праводзіць.

Замест мэдагляду рабочай моладзі будзе прапушчацца праз мясцовыя дыспансэры дзяцей і падрастаюч, з мэтай лячэння. Дыспансэрызацыя моладзі ня будзе прыстасавана да летній кампаніі.

Цыпаўцы — на заводы

І красавіка абдуцэцца выпуск меншых курсав Цэнтральнага Інстытуту Працы.

З 140 вучняў сталініна і сьлесарна-парна пэраў будучь вышуканы вытрымаўшы залікі.

Вучнёўскія брыгады

Наркампраца разаслаў на мясцох прэекты арганізацыі вучнёўскіх брыгад пры працэлектывах.

Такія брыгады будуць арганізаваны ў 7-мі акругах БССР — Менску, Віцебску, Гомлі, Магілёве, Бабруйску, Барысаве і Ворні.

На арганізацыю брыгад Наркампраца адлучае 20000 руб.

Праца падрастаюч у колектывах

Наркампраца зацьвердаў паставіну ЦСПСБ аб пародку працы падрастаюч у працэлектывах. Паставіна прадувае пародку навуцальна, прыёму вучнёў зарплат і г. д.

Дзіцячыя пляцоўкі

ЦК Помдаст сумесна з Наркамсэветай распачаў кампанію на арганізацыю ў сельскіх і гарадзкіх дзіцячых пляцовак. Дзеля гэтай мэты адлучае 3000 руб.

Не адзінікі, а масы УЦЯГНЕМ у БАРАЦЬБУ ЗА ЗЬНІЖЭНЬНЕ ЦЭН

„Ячэйка константуе зьніжэньне цэн“

Якая розьніца паміж двума камсамольскімі ячэйкамі пры коопэрацыйных установах Менску — паміж ячэйкаю Белкоопсаю і ячэйкай МЦРК?

У першай — камсамольцы прымаюць актыўны ўдзел у абаварвалні пытаньня аб зьніжэньні рознічных цэн на агульным сходзе. У камісіі па рэарганізацыі апарату Белкоопсаю працуе камсамольскі прадстаўнік. У хуткім часе ў ячэйцы зноў будзе стаць пытаньне аб практычным удзеле ў зьніжэньні рознічных цэн. Зроблена, праўда, ня многа, але ўсё-ж такі зроблена.

А што ў ячэйцы МЦРК? Апошнія зусім ня цікавілася пытаньнем аб зьніжэньні цэн. Адзіні толькі раз на сходзе стаў даклад аб гаспадарчым становішчы ЦРК, на якому ў пратоколе значыцца: „Заслухавшы даклад тав. ячэйка константуе зьніжэньне цэн... і гата ўсё!“

А між тым зрабіць магчыма шмат чаго. Асобныя камсамольцы вельмі цікавяцца справай зьніжэньня цэн. Некаторыя з іх з лічбамі прыходзяць у гандлёвы аддзел праўленьня ЦРК і ўпарта даводзяць, што на такіх умовах можна зьнізіць цэны... Гэтую ініцыятыву трэба было накіраваць на належнаму руслу.

На запытаньне — ці будзе паставіна на ячэйцы даклад аб практычным удзеле камсамольцаў у кампаніі па зьніжэньні цэн — атрымаў такі адказ: — Бачыце, паветка так загрузана, што немагчыма...

Алесь Каліта.

Лішніх скараціць

Парада беларускіх гандлёвых арганізацый разабраў пытаньне аб мэтагандлёвым існаваньні пэраў і тэраў інагродных прадстаўніцтваў беларускіх арганізацый.

Вырашана пакінуць у Ленінградзе дэпартамент гандлю, лівідэваўшы там мясныя операцыі Белкоопсаю і Белсэсаю.

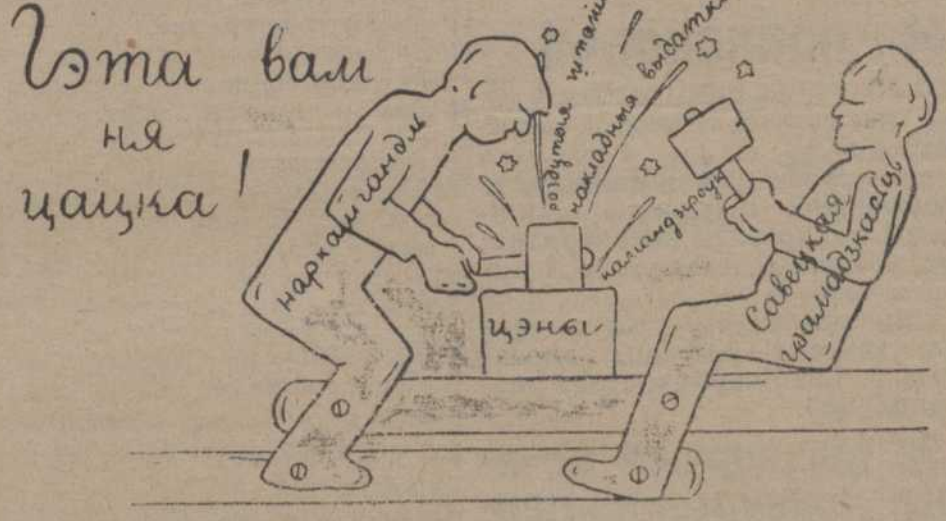
Прадстаўніцтва Белкоопсаю ў Маскве пачынаюць; Ленінградзкі прадстаўніцтва зачыняюць; Кіеўскае прадстаўніцтва рашаю рэарганізаваць.

Праўленьню Лебева прапанавана зачыніць усё свае прадстаўніцтва, улічыў іх у прадстаўніцтва Беларускага Пакінуты будзь толькі Крымскія скараціць.

Грошыкаў не хапае!

Наркамгандль зацьвердаў сур'ёзную ўвагу на павышэньне цэн, якое адбываецца часта ў агляду з адсуткай у звароце дробнай рэчыва менавіта; выдзяляюцца павышэньне цэн у „аргументы“ рэзэрваў да пэраў і каўчыкі.

Наркамгандль Беларуска паставіў перад Дзяржбанкам пытаньне аб неабходнасьці зьніжэньня рынку паўнацэнна.

Грамадзкія арганізацыі заварушыліся

Кампанія па зьніжэньні рознічных цэн — кампанія масавая. Яе нельга замкнуць у дэспі рамкі капіталізму...

Іна павінна быць вынесена на вуліцы, у клубы. Іна павінна ўзвіцца ў сьпілі кожнага рабочага, на кухні, у пэраў. Гэта кампанія павінна ўвайсці ў быт.

Таму вельмі вялікае значэньне мае ступень удзелу ў ёй грамадзкіх арганізацый.

Белкоопсаю і Белрабсэцый дэспі катэгорычныя дырэктывы ўсім коопэрацыйным арганізацыям Беларуска — зьварнуць самую сур'ёзную ўвагу на ўцягнэньне пайшчыкаў у працу па зьніжэньні цэн.

Асабліва важную ролю граюць крамныя камісіі. Белкоопсаю перагледзе павышэньне аб крамных камісіях і значна пашырыў іх працу. У цэнтры працы камісіі паставіла пытаньне аб зьніжэньні рознічных цэн і ажыццяўленьня рэзэрваў эканоміі. У працэсе сваёй працы крамныя камісіі павінны часта адтывацца перад сваімі выбаршчыкамі.

Оргаддзее ЦРК энэргічна ўдзель у ўцягнэньне шырокіх мас у працу па зьніжэньні цэн.

Праведзе на тры вечары запытаньняў і адказаў у саюз Нарпід, сярод працаўнікоў міліцыі і студэнтаў.

Была праведзена нарада коопэрацыйна-крамных камісіі мясных крам, хлебапакраў і стадолак.

Прынята паставіна аб продажы мяса толькі пайшчыкам. Паставіна зьварнуцца ў Наркамгандль БССР з хат-

Чаму мы дрэнна займаемся?

На пленуме ЦБ пролетэду

3 дні прадаваў 2-гі пленум ЦБ пролетэду студэнцтва.

Пытаньне аб акадэмічнай пасьпяховасьці студэнцтва выклікала ажыўлены, гарачыя спрэчкі.

У асноўным павыліся тэмы: — Існуе формальна адна заліка, якасьці іх дэспі. Бель спрод студэнтаў такіх „спэцыялістаў“, якіх падрыхтоўваюць залік за 3 гады на дэспі лэчачку. Трэба замест заліка ўвесці сыстэму праверкі асаду ў працтгу ўсяго навуцальнага году.

Горш усе акадэміяпасьпяховасьць камсамольцаў і партыйцаў з прычына іх вялікай нарузкі грамадзкай працай. Патрэбна добра ўважэнне дэспі рачы — аналты і грамадскую працу, а дэспі гэтага ўмежа разьмеркаваць час студэнта.

Непаставіна навуцальных плянаў і мэтаду, неспінае абсталяваньне лябараторыі, недахоп падручнікаў, часта недаацэньваючы падбор падручнага, дрэнныя матэрыяльныя ўмовы жыцьця студэнцтва — усё гэта значна перашкаджае акадэмічнай пасьпяховасьці студэнцтва.

У сваіх паставінах пленум зьварнуў увагу на ўсе гэтыя моманты.

Таксама вынесена паставіна аб правільным скарываньні студэнцтва на летній працтгу на іх спэцыяльнасьця.

Пленум абаварыў ашча шэраг дробных пытаньняў.

Вялікі канцэрт для моладзі.

Рэдакцыя газеты „Чырвоная Зьмена“ наладжвае для рабочай, служачай і вучнёўскай моладзі Менску вялікі канцэрт, прысьвечаны творам кампазітара Людвіна Бэтго-вэна. Канцэрт будзе паставіны сіламі студэнтаў Беларускага Музтэхнікума. Праграма яго раскладаецца на 3 часткі:

- 1. „Бэтговэн і сучаснасьць“ — уступнае слова Ю. Дрэзіна.
- 2. Адацэньне нацыянальнай музыкі.
- 3. Адацэньне сімфонічнай музыкі.

Канцэрт абдуцэцца ў аўторак 12-га красавіка, у павышаньні клубу імя Карла Маркса.

Білеты прадаюцца кожны дзень у рэдакцыі „Чырвоная Зьмена“ (Комсамольская, 25) і тав. Шмуікер. Цана білетам ад 15 да 50 кап.

Справа аб зайбосьце Янушкевіча.

Справа па абвінавачваньні нартаўніц чыгуначнага складу ТПО грамадзкіх Урбановіча ў зайбосьце камсамольца Янушкевіча парадкавана ўжо ў судовай ораў для рэабілітацыі.

На вестках атрыманых у выдэпартэмент Урбановіча знаходзіцца на лічэньні 26 у большай ДОНП. Становіцца яго лічэньне (Урбановіч хворы тубэркулёзам у вострай форме).

У ТРЫ РАДКІ

27 савініка зачынілася Менская Акруговая нарада батракоў, сіліанная акруга Камітэту ЛКСМБ.

Галоўпрофсаветы праводзіць асаду аб сьведчаньне Менскай профтэхшкола павырабавчасьці.

Наркампраца зацьвердаў праграму навуцальна падрастаюч па шэрагу працэлектывах.

Менскі акруговы зьезд саветаў скончыў сваю працу.

25 тысяч рублёў сабрана дагэтуль па БССР у кармыць галадзючых селян Зах Беларуска.

У маі месяцы прыняцьце ў Беларуска на гэстралі трупна Маскоўскага Малаоў Тэатру.

Вышаў 2-гі нумар штомесячнага часопісу „Наш край“ — аргану ЦБ краінаўстві.

Адказы чытачам.

Лагойну Міхасю (№ 832). Ты можаш паступіць у школу сільнаськай моладзі на агульных умовах.

Дабравольскаму (№ 833). Па спэцыяльнай школы сільнаськай моладзі, ты зможаш паступіць на рабфак, вытрымаўшы эканаміі і па каманднасьці.

Патрушу (№ 834). У Віцебску існуе мэтапты тэхнікум.

Калі ты вытрымаеш эканаміі, то можаш быць прыняты ў сельска-гаспадарчы тэхнікум на агульных умовах.

Галоўокаму (№ 836). Камсамольцы прысутнічаюць на сходзе другой ячэйкі, іна мае права галаса.

П. Г. (№ 837). Падсавет ня мае права вылучаць кандыдатаў у вучнёўны камітэт.

Апавяшчэньне.
У аўторак, 5-га красавіка, юнацкаму Дому Прадэспі наладжвае літаратурны вечар у ўдзеле маладзёўска, асьпэцыялістаў і літэратуры „Юнгер Арбійтэр“.

Згублены:
Кандыдацкая картка за № 456, імя Сьвяшчана Міхала, выдэпаена Менскай акругаю.

А. БАРАНЬНІКАЎ.
А. КУРЦІН.

Адказы рэдактары

Мін. Таўба.

Віцебскі „асфальтавы інтэрнацыянал“

(Ад нашага Віцебскага спэцыора)

Вечарам горад ажывае. Сьмляцца электрычныя аганьні, чуць гуд па працяжжачага трамвая, на тратуарах поўна... І выходзяць яны: прадаўцы ірысак і яблык, жабракі з лэчым „дзяцкі, капецьку“, прэста „шпана“ — абарванія, галадныя, змораныя дзеці, імя якім беспрытульныя.

Нам ужо прыедацца гэтыя слова — „беспрытульныя“. І як заўсёды бывае слова гэтыя згубіла для многіх сваю акраску, сваю глыбокую сацыяльную праду.

Ці добра ведаем мы, хто гэта беспрытульныя, у якіх сапраўдніх умовах яны жыюць і што чакаюць ад будучыны?

Не, ня ведаем.

А ў Віцебску, як і ў іншых гарадох БССР, існуюць цэлыя „асфальтавыя інтэрнацыяналы“ беспрытульных дзяцей, цэлыя арміі маленькіх зладзеяў і жабракоў...

У адным Віцебску каля 730 беспрытульных.

„Капіталісты“

Спыніцца вечарам ля кіно „Художественный“. Вас зараз-жа абступіць 10 ірысачнікаў, абчынікаў і барабанчыкаў, якія на перабой рэкамендуць свой тавар.

Ірыска, грамадзянін... 2 штукі на капецьку!

Ці не жадаеце яблыкка... Вось гэта за 10, а гэта 5... якое чырвонькае вас толькі чакала...

Калі вы нічога ня возьмеце, вас абавязуць жабраком „дзяцкі“ і на гэтым усё скончыцца. Але досыць толькі купіць ірысак на 3 капецькі, як на ічысальвага прадаўца з усіх бакоў пастыпаюць:

— І чаго ты заўсёды наперад вылазіш... Комарыню забіваеш...

Беспрытульны ў прыёмніку

Гэта была ачыная драбіна Віцебскага вакзалу, на якой пачалі беспрытульныя, абмяркоўваліся цёмныя справы і тэлевіта высмейваліся чакаючы чыгунку пасажыры. Цяпер гэтай „галёркі“ няма — вакзал ад яе пазбаўся — але 3-я кляса Віцебскага вакзалу і да гэтых часоў зьдзяляецца „штабам“ віцебскіх беспрытульных і лепшым належаў домам для іх.

Калі двух гадзінь пэраў, калі пусьцюць вуліцы і сумна гаснуць ліхтары, у 3-й клясе зьбіраюцца беспрытульныя. Тут яны падліваюць свае заробкі, абменьваюцца вычэрнімі ўражаннямі і пэраў водку. Потым памынаюцца чаляванне на пасажырскіх клужках, портфэлях і кошыках. І вярнуцца шукаюць месца, каб праспаць астатак пэраў...

— Во... маць тваю — плюецца доўгі, як кій, хлапец — усюды поўна... Прылечы недзе... Эх, каб галёрка была!

Нарыць хлапец прыстаювацца на падлозе ля казы і засыпае мёртвым сном. Яго таварышы залезаюць над заўкі...

Логова шайкі Васылі Сьважыны.

Гэта маленькі будынак на вакаліцы. Жыхары яго беспрытульныя, якія займаюцца абрабаваньнямі.

Там мне давлялося пабываць, дзякуючы таварышу — быўшаму беспрытульнаму, а цяпер рабочаму Віцебскай фабрыкі „Самаход“ — Янку Кавалёву.

Васыля Сьважына — атаман шайкі. Калі яму верыць, ён аб'ехаў паўсьвету. Загараў у Крыму, сьбраваў з вопытнымі кішэнікам у Адэсе, бачыў скулэтых японцаў у Уладзіслаўску, даваў матросам у мору ў Крапштэце і бачыў Бухарына і Троцкага ў Маскве.

Сваё апавэства са мною Васыля пачаў вельмі прэста. Падаў вялікую чырвоную лапу і запытаўся:

— Што табе трэба? Чаго прыкаціўся? І калі яму Янка Кавалёў нешта растлумачыў на незразумелым для мяне жаргоні, ён ухмыльнуўся і сказаў:

— Мы таксама маем права з пяром... Толькі яно не такое, як у вас, — а заможнае, фінкае... І каб падывердаць свае словы, паказаў востры фінекі нож.

Галоўлітбел № 24867, Менск, 2 аўгусту 1926.